

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 22/5148-7
Saksbehandler: Hilde Skagestad
Dato: 21.02.2022

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD tillegg 627 – Vurdering av covid-19-forskriftens bestemmelser for Svalbard

- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren på Svalbard i at testkravet før innreise for personer uten gyldig koronasertifikat bør videreføres, men at den testen ikke lenger kun må tas i Norge.
- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren i at Sysselmasteren fortsatt bør ha hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike.
- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren i at Sysselmasteren bør gis hjemmel til å fastsette pålegg for kystcruise om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord dersom det igjen oppstår en situasjon med alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom av SARS-CoV-2.
- Sysselmasteren støtter en ordning der "charterforbudet" erstattes med at flyselskapene kontrollerer koronasertifikat før ombordstigning og at uvaksinerte må fremvise negativ test. HelseDirektoratet støtter denne vurderingen.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Hilde Skagestad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Kontaktperson

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Hilde Skagestad

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Krisestab HOD	Postboks 8011 Dep	0030 OSLO

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD - Tillegg til 627 – vurdering av covid-19-forskriftens bestemmelser for Svalbard

Oppsummering

- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren på Svalbard i at testkravet før innreise for personer uten gyldig koronasertifikat bør videreføres, men at den testen ikke lenger kun må tas i Norge.
- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren i at Sysselmasteren fortsatt bør ha hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike.
- HelseDirektoratet støtter Sysselmasteren i at Sysselmasteren bør gis hjemmel til å fastsette pålegg for kystcruise om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord dersom det igjen oppstår en situasjon med alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom av SARS-CoV-2.
- Sysselmasteren støtter en ordning der "charterforbudet" erstattes med at flyselskapene kontrollerer koronasertifikat før ombordstigning og at uvaksinerte må fremvise negativ test. HelseDirektoratet støtter denne vurderingen.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI) og innspill fra Sysselmasteren på Svalbard og Luftfartstilsynet. Underlaget fra FHI, Sysselmasteren og Luftfartstilsynet finnes også som egne vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Tillegg til Oppdrag 627 og vurdering av covid-19-forskriftens bestemmelser for Svalbard

HOD viser til etatenes svar på oppdrag 627 hvor etatene vurderte at Samferdselsdepartementets midlertidige instruks av 2. juli 2020 til Luftfartstilsynet om ikke å gi dispensasjon til internasjonale charterflyginger til/fra Svalbard lufthavn Longyear, burde videreføres. Med unntak av påpeking av at Covid-19-forskriften § 10 a ikke lenger kan videreføres som nasjonalt fastsatt bestemmelse når situasjonen ikke lenger er å anse for «alvorlig utbrudd» av allmennfarlig smittsom sykdom, er det ikke foretatt noen særskilt vurdering av forskriftens øvrige svalbardbestemmelser, jf. §§ 9, 9a og 9c. Heller ikke i etatenes øvrige oppdragssvar med frist 10. februar 2022 med vurdering av de gjenværende covid-19-restriksjonene, er det foretatt en vurdering av nevnte bestemmelser for Svalbard.

Under henvisning til ovenstående gis følgende oppdrag:

Del 1. Vurdering av covid-19-forskriften §§ 9, 9a og 9c

Vi ber om at Hdir, i samråd med FHI, foretar en smittevernaglig og beredskapsmessig vurdering av om det fortsatt vil være nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å videreføre covid-19-forskriften:

- § 9a som pålegger i hovedsak uvaksinerte plikt til test før avreise til Svalbard,
- § 9c som gjelder plikt til test for alle over 16 år etter ankomst til Svalbard og
- § 9 om at Sysselmasteren kan fastsette regler om innreisekarantene for personer som ankommer Svalbard mv.

Vi ber om at Hdir til bruk i vurderingene innhenter innspill fra Sysselmesteren og smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus.

Del 2. Vurdering av alternative løsninger som kan tilsi opphevelse av det internasjonale charterforbudet

I svar på oppdrag 627 anbefales det å videreføre det internasjonale charterforbudet. Det diskuteres også enkelte alternative løsninger som muligens kan tilsi opphevelse av charterforbudet, men da forutsatt enkelte kompensierende tiltak. Det fremgår av innspill fra Luftfartstilsynet at man tidligere har vurdert om flyselskapene kan kontrollere koronasertifikat før ombordstigning. Det påpekes at en mulighet for å kunne åpne for internasjonale charterflyginger, kan være at Luftfartstilsynet stiller som vilkår for trafikktilatelse at flyselskapene som flyr direkte fra utlandet til Svalbard pålegges å kontrollere at alle passasjerene har gyldig koronasertifikat før avreise. Samferdselsdepartementet, i samarbeid med Luftfartstilsynet, vil foreta en vurdering av hvorvidt dette kan være en mulig løsning. HOD ber om at Hdir, ved behov, bistår i slike vurderinger.

Besvarelsen av del 2 av dette oppdraget må ses i sammenheng med del 1 og hvorvidt det fortsatt anses som nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å ha tiltak ved innreise til Svalbard.

Frist: 21. februar 2022 kl. 12.

Kontaktpersoner i Helsedirektoratet

Svein Høegh Henrichsen
Hilde Skagestad

Bakgrunn

Del I

Det vises til oppdragstekst for detaljert bakgrunn og til besvarelse på oppdrag 627 som ble levert 10. februar. Helsedirektoratet er i samarbeid med FHI bedt om å gjøre en smittevern faglig og beredskapsmessig vurdering av om det fortsatt vil være nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å videreføre covid-19-forskriften §9, §9a og §9c som omhandler Svalbard. Det er bedt om at vi innhenter innspill fra Sysselmesteren og smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus. FHI har gjort en smittevern faglig vurdering. Denne ligger vedlagt besvarelsen.

Del II

Vi er i tillegg bedt om å bistå Samferdselsdepartementet og Luftfartstilsynet i vurderingen av hvorvidt flyselskapene som flyr direkte fra utlandet til Svalbard kan pålegges å kontrollere at alle passasjerene har gyldig koronasertifikat før avreise.

Andre relevante oppdrag

- Oppdrag 367 - Evaluering av reiseråd til Svalbard i vinterferien og eventuelt justering av reiseråd for Svalbard til påsken 2021
- Oppdrag 466 - Vurdering av fortsatt behov for særskilte smittevernregler for Svalbard - del 2
- Oppdrag 574 - Vurdering av behov for nye tiltak ved reiser til Svalbard
- Oppdrag 596 - Vurdering av forslag til endringer vedrørende gjennomføring av test før avreise til Svalbard

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 627 - Vurdering av Luftfartstilsynets midlertidige instruks om ikke å gi dispensasjon til internasjonale charterflyginger til/fra Svalbard lufthavn Longyear

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet (og eventuelle andre)

Oppsummering fra underlaget fra FHI:

- *Risikoen for at covid-19-smitte vil føre til en kritisk belastning av helsetjenesten/helseberedskapen på Svalbard er betydelig mindre nå enn tidligere under pandemien.*
- *Det må gjøres en helhetlig vurdering av hvorvidt det er behov for å opprettholde til dels inngripende og ressurskrevende tiltak med antatt begrenset risikoreduserende effekt for å begrense covid-19-smitte på Svalbard i dagens situasjon.*
- *FHI mener det ikke er noen klar smittevern­faglig begrunnelse for å opprettholde særskilte forskriftsfestede bestemmelser for Svalbard i dagens situasjon. Det må imidlertid også gjøres en beredskapsmessig vurdering av sysselmesteren og andre instanser med god kjennskap til beredskapssituasjonen på Svalbard.*
- *FHIs vurdering er at innføring av krav om koronasertifikat ved internasjonale charterflygninger trolig vil være lite effektivt for å redusere risiko for alvorlige tilfeller av covid-19 blant tilreisende som må håndteres av helsetjenesten på Svalbard.*

Oppsummering av innspill fra Sysselmesteren og smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus:

- Sysselmesteren anbefaler ikke å avvike §9a, og ønsker en endring slik at det ikke lenger er et krav om at testen må tas i Norge. De ber samtidig om at det vurderes om det er mulig å fjerne unntaket fra testkravet i § 9a for personer som ankommer Svalbard med båt.
- Sysselmesteren anbefaler å avvike § 9c.
- Sysselmesteren anbefaler å avvike § 9 første, andre, fjerde og femte ledd, men mener det er grunn til å beholde tredje ledd som gir Sysselmesteren hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike.
- Sysselmesteren samtykker til en ordning der charterforbudet erstattes med at flyselskapene kontrollerer koronasertifikat før ombordstigning og at uvaksinerte må fremvise negativ test.
- Sysselmesteren ønsker fagetatens vurdering av om det anses forholdsmessig og nødvendig at Sysselmesteren på Svalbard gis hjemmel til å fastsette pålegg for kystcruise­fartøy om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord.

Helsedirektoratets vurdering

Del 1. Vurdering av covid-19-forskriften §§ 9, 9a og 9c

Beredskapssituasjonen på Svalbard er helt annerledes enn på fastlandet. Dette er beskrevet i tidligere oppdrag, blant annet drøftet i oppdrag 627 som ble levert 10. februar. Det har derfor så langt under pandemien vært vurdert som nødvendig og forholdsmessig å ha strengere innreisetiltak til Svalbard enn til resten av Norge, slik at risikoen for at personer som er på Svalbard skal utvikle alvorlig sykdom under oppholdet og derved ha behov for avansert sykehushjelp, reduseres. Kapasiteten for å gi avansert helsehjelp er svært liten på Svalbard, og det vil ta tid på få fraktet personer til fastlandet.

FHI konkluderer i sitt underlag med at det ikke er noen klar smittevern­faglig begrunnelse for å opprettholde særskilte forskriftsfestede bestemmelser for Svalbard i dagens situasjon da risikoen for at covid-19-smitte vil føre til en kritisk belastning av helsetjenesten/helseberedskapen på Svalbard er betydelig mindre nå enn tidligere under pandemien. De skriver likevel at det må gjøres en beredskapsmessig vurdering av Sysselmesteren og andre instanser med god kjennskap til beredskapssituasjonen på Svalbard. Det er derfor innhentet innspill fra disse.

§§ 9, 9a og 9c i covid-19-forskriften er utarbeidet nettopp for å redusere risikoen for smitte på Svalbard og dermed redusere risikoen for utvikling av alvorlig sykdom som kan føre til kapasitetsutfordringer på Svalbard. Det er høyere risiko for å utvikle alvorlig sykdom for uvaksinerte enn for fullvaksinerte.

En videreføring av test før avreise for uvaksinerte eller personer som ikke har gjennomgått covid-19 slik det følger av § 9 a til Svalbard vil derfor redusere risikoen for at uvaksinerte reiser til Svalbard dersom de allerede er smittet og dermed også redusere sannsynligheten for at de utvikler alvorlig sykdom under oppholdet på Svalbard. Både Sysselmesteren og smittevernlegen anbefaler at dette pålegget opprettholdes. FHI skriver i sitt underlag at et slik testkrav ikke lenger anses nødvendig, men at det må vurderes opp mot beredskapssituasjonen. Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren og smittevernlegen i deres vurderinger om at kravet bør opprettholdes. Test før avreise er et lite inngripende tiltak som vil fange opp de som er mest utsatt for å utvikle alvorlig sykdom før innreise dersom de er smittet. Disse vil dermed identifiseres på avreisestedet der tilbudet til helsehjelp er betydelig bedre enn på Svalbard. Å identifisere smittede personer med risiko for å utvikle alvorlig sykdom før reise til Svalbard anses også for å være et godt tilbud til de reisende, da det ikke er sikkert at alle reisende er informert om utfordringene ved å bli alvorlig syk på Svalbard. Basert på disse vurderingene anbefaler Helsedirektoratet at § 9a videreføres. Det er selvfølgelig ikke ønskelig at vaksinerte smittede heller reiser til Svalbard, men de vil utgjøre en mindre risiko for å belaste helsetjenesten.

Sysselmesteren ber om at muligheten for å justere § 9a vurderes slik at testen før avreise ikke må tas kun i Norge. Helsedirektoratet støtter denne vurderingen da det vil sikre test før avreise også for reisende fra andre land dersom "charterforbudet" oppheves, se nedenfor. Sysselmesteren ønsker videre at det samme kravet bør gjelde for reisende med båt slik at unntaket for personer som ankommer Svalbard med båt oppheves. Det er ingen smittevern faglig forskjell mellom reisende med fly enn med båt, men det kan være lengre tid fra man er på et sted der man får gjort en test dersom man kommer med båt i forhold til med fly. En mulighet kan være at uvaksinerte gjennomfører en hurtigtest før de går i land på Svalbard, men det kan være vanskelig å få dokumentert en slik hurtigtest tatt om bord. Vi anser derfor fortsatt at unntaket for reisende med båt av praktiske hensyn bør videreføres.

Test etter ankomst slik det i dag følger av § 9c øker sannsynligheten for at smitte identifiseres ved ankomst slik at videre smitte inn i befolkningen hindres ved at den smittede isolerer seg. Dette tiltaket er fjernet ved innreise til det norske fastlandet da smitten innad i Norge er så stor at et bidrag til smitte fra innreise anses å ha liten betydning. Smittevernlegen informerer om mye smitte på Svalbard nå slik at testplikt etter ankomst til Svalbard ikke lenger anses å ha effekt. Smittevernlegen og Sysselmesteren anbefaler derfor at § 9c avvikles. Sysselmesteren informerer videre om at isolasjonsplikten i § 9c ikke harmonerer med at den nasjonale isolasjonsplikten er opphevet og erstattet med anbefaling om å holde seg hjemme ved positiv test. Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren og smittevernlegen i denne anbefalingen og anbefaler at bestemmelsen i § 9c om test etter ankomst oppheves.

Innreisekarantene er nå opphevet ved innreise til det norske fastlandet. Sysselmesteren og smittevernlegen vurderer at det heller ikke lenger er nødvendig og forholdsmessig å videreføre denne på Svalbard, og anbefaler at § 9 første, andre, fjerde og femte ledd avvikles. Helsedirektoratet støtter denne vurderingen.

Videre vurderer Sysselmesteren og smittevernlegen at det er grunn til å beholde § 9 tredje ledd som gir Sysselmesteren hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike unntak. Begrunnelsen for en videreføring av denne bestemmelsen er at et stort smitteutbrudd på et av de større skipene vil kunne utfordre helseberedskapen på Svalbard. Det er av denne grunn behov for at Sysselmesteren kan gjøre en vurdering og fastsette ilandstigningsforbud ved smitteutbrudd. Helsedirektoratet støtter denne vurderingen. Som beskrevet tidligere er ikke helseberedskapen på Svalbard tilpasset til å kunne ta imot mange smittede som trenger helsehjelp og heller ikke flere med alvorlig sykdom samtidig.

Sysselmesteren ber videre om at det vurderes om Sysselmesteren kan gis hjemmel til å pålegge fartøy å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord. Dette pålegget ble opphevet 12. februar 2022. Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren i at de ikke vil ha kapasitet til å ta imot mange smittede som trenger å

holde seg for seg selv eller som trenger helsehjelp. Det er mulig ilandstigningsforbudet vil være tilstrekkelig for å ivareta dette. Alternativt kan denne hjemmelen gjeninnføres.

Vurdering av smittevernloven § 1-5

Smittevernlovens formål er å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å "forebygge dem" og "motvirke at de overføres til befolkningen", jf. § 1-1 første ledd. Formålsbestemmelsen er ment som en rettesnor for tiltak med hjemmel i loven. Smittevernloven gir mulighet til å iverksette tiltak for å forebygge en mulig fremtidig situasjon, og bygger dermed på et føre var-prinsipp. Adgangen til å fastsette tiltak begrenses samtidig av de grunnleggende kravene som følger av smittevernloven § 1-5. Kravene i § 1-5 innebærer for det første at smitteverntiltak skal være basert på en «klar medisinsk faglig begrunnelse», for det andre være «nødvendig av hensyn til smittevernet» og for det tredje fremstå som «tjenlig etter en helhetsvurdering». Formålet med forholdsmessighetsvurderingen er å sikre at tiltakene er rimelige etter en helhetsvurdering. Kravet betyr at etter hvert som det foreligger mer kunnskap om situasjonen og tiltakenes effekt, eller eventuelle utilsiktede konsekvenser, må denne kunnskapen legges til grunn for eventuell justering av tiltakene. Tiltakene som gjenstår i covid-19-forskriften kapittel 3 må vurderes opp mot de grunnleggende kravene i smittevernloven § 1-5.

Smittevernloven forutsetter en løpende vurdering og justering av tiltakene etter hvert som situasjonen utvikler seg for å sikre at de grunnleggende kravene er oppfylt. Tiltak etter smittevernloven skal kunne gjennomføres uten å påføre stor ulempe eller skade. Av forarbeidende følger det også at loven bygger på minste inngreps prinsipp, det vil si at de minst inngripende, men samtidig tilstrekkelig effektive smitteverntiltakene fortrinnsvis skal velges. Dette innebærer at tiltak som iverksettes for å håndtere utbrudd må tilpasses i takt med smittesituasjonen og ikke skal vare lenger enn nødvendig.

FHI skriver at de fleste av de nasjonale smitteverntiltakene nå er fjernet. Epidemien har stor spredningsevne, men gir jevnt over mildere sykdom enn tidligere, og vi må forvente at viruset vil sirkulere i befolkningen fremover. Da er det neppe forholdsmessig med strenge restriksjoner på Svalbard, og epidemien vil fortrinnsvis håndteres med råd og anbefalinger til befolkningen – slik som vi ellers håndterer influensa og andre luftveisinfectionsjoner. Helsedirektoratet er i utgangspunktet enig i dette, men de særlige forholdene på Svalbard når det gjelder smittevern og helseberedskap, inkludert kapasitet i helsetjenesten og lang transporttid ved behov for intensiv helsehjelp taler for at det fortsatt vil være behov for å vurdere forholdene på Svalbard særskilt en tid fremover. Vi legger særlig vekt på at det er ventet mange tilreisende i tiden fremover og at det derfor er behov for enkelte tiltak som kan redusere risikoen noe, samtidig som de mest inngripende tiltakene er opphevet. Vi anbefaler på denne bakgrunn at test før avreise til Svalbard videreføres, og at dette skal utvides til å gjelde reisende som ankommer fra andre land som en forutsetning av opphevelse av charterforbudet, i tillegg til at Sysselimesterens adgang til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slikt unntak videreføres.

Krav om testing før avreise

Det sirkulerer nå mye omikronsmitte på fastlandet og ifølge smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus forventes smitten å øke uke for uke på Svalbard. Helsedirektoratet mener at hensynet til beredskap i helsetjenesten og det å sikre tilstrekkelig kapasitet på Svalbard taler for å opprettholde testplikt før avreise for uvaksinerte, slik som i dag for å fange opp eventuell smitte. Det avgjørende er at uvaksinerte har større sannsynlighet for alvorlig forløp ved smitte og at testing ved avreise anses som et risikoreducerende tiltak. FHI mener imidlertid at dagens testkrav anses som lite effektivt for å begrense/hindre introduksjon av smitte til Svalbard. Helsedirektoratet er enig i det, men legger vekt på at testkrav før avreise vil forhindre personer som allerede er smittet fra å reise til Svalbard. Kapasitet i helsetjenesten og lang transporttid ved behov for intensiv helsehjelp taler for at det er behov for å vurdere forholdene på Svalbard særskilt. Gjennom pandemien har det derfor i perioder vært innført strengere tiltak på Svalbard enn nasjonalt for å redusere risikoen for mye smitte/utbrudd av covid-19.

I innspillet fra Sysselmasteren og smittevernlegen anser de at en ordning der koronasertifikat blir kontrollert før ombordstigning i fly som fornuftig. Uvaksinerte må fremvise dokumentasjon på negativ test. En slik ordning vil i hovedsak likestille reisende med utenlandske charterfly med andre reisende til Svalbard. Helsedirektoratet støtter innføringen av kontroll av koronasertifikat og krav om negativ test for at "charterforbudet" skal kunne oppheves. Ved å oppheve charterforbudet vil det gis enklere adgang til Svalbard og flere besøkende vil kunne benytte tjenestene fra næringslivet og turistnæringen. Et testkrav med unntak for personer som er vaksinert, har gjennomgått sykdom, er fastboende mfl. vurderes å være vesentlig mindre inngripende enn et charterforbud og et testkrav vurderes til i begrenset grad å berøre grunnleggende rettigheter. En slik endring som her anbefales vil kreve justering av § 9 a som i dag fastsetter at test før avreise skal tas i Norge, se forslag til endring i oppdrag 627.

Kravet om test i forbindelse med avreise til Svalbard innebærer et inngrep overfor den enkelte, ved de krav og praktiske ulempene testingen kan innebære. Imidlertid vurderes kravet om testing som relativt lite inngripende sammenlignet med andre tiltak og, særlig sett hen til at man nå kan ta antigen hurtigtest. Det er i tillegg unntak for barn under 16 år dersom det er uforholdsmessig krevende å få tatt testen, samt at Sysselmasteren på Svalbard kan fatte vedtak om unntak i særlige tilfeller.

Videreføring av unntaket fra testkravet for personer som ankommer med båt

Sysselmasteren og smittevernlegen ønsker videre at unntaket fra testing før ankomst for reisende som ankommer Svalbard med båt, jf. § 9a andre ledd bokstav d, oppheves. Helsedirektoratet støtter i utgangspunktet disse vurderingene. Unntaket har i hovedsak betydning for de som ikke har gyldig koronasertifikat. Det vises til den smittevern faglige vurderingen ovenfor.

Praktiske forhold ved testing og dokumentasjon på dette kan være utfordrende om bord på båt. Begrunnelsen for unntaket var opprinnelig at seilingstiden ville gjøre det vanskelig å få tatt testkravet innen 24 timer før ankomst til Svalbard. Disse forholdene er uforandret.

Konsekvensen av å oppheve unntaket fra testkravet før ankomst til Svalbard med båt kan bli at kun de med gyldig koronasertifikat kan gå i land på Svalbard. Helsedirektoratet vurderer i lys av øvrige unntak fra testkravet, og det viktigste unntaket som gjelder for fastboende, at opphevelsen av dette unntaket i hovedsak vil ramme turister. Ettersom tilgangen på vaksiner generelt sett nå må sies å være forholdsvis god vil det antakelig være et fåtall personer som vil omfattes av testkravet. Med vekt på dette og de praktiske utfordringene ved å oppheve unntaket, vurderer vi at unntaket bør videreføres.

Videreføring av at Sysselmasteren på Svalbard under hensyn til de stedlige forholdene i forskrift kan fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slikt unntak, jf. § 9 tredje ledd

Kravene i smittevernloven § 1-5 innebærer at det må gjøres en løpende vurdering av tiltak, og at minste inngreps prinsipp er førende ved vurdering av smitteverntiltak. Tiltaket er begrunnet i særskilte smittevern- og beredskapshensyn for Svalbard, slik det fremgår ovenfor. Det vises også til at man nå går inn i høysesong for tilreisende til Svalbard. Det er ingen etablert kontroll på Svalbard av reisende til øygruppen, og Sysselmasteren har ikke noe apparat for kontroll av reisende som eventuelt kommer direkte fra utlandet med båt. Beredskapssituasjonen på Svalbard er utsatt ved stor turisttilstrømning samtidig med spredningen av omikronvarianten. Ved behov for intensiv helsehjelp vil dette uansett ikke kunne ytes på Svalbard. Det vises også til drøftelsen ovenfor om tiltakets egnethet og nødvendighet.

Utfordringer knyttet til kapasitet og en forventet økning med cruisetrafikk/-passasjerer, taler for fortsatt mulighet for lokal regulering av ilandstigning på Svalbard, dog lempeligere også her i takt med at samfunnet for øvrig gradvis har åpnet helt opp. Det er fortsatt bekymring for import av større smitteutbrudd på Svalbard. Det er derfor viktig å videreføre enkelte tiltak.

Med bakgrunn i smittevern- og beredskapshensyn som nevnt ovenfor er det viktig at Sysselmasteren får beholde sine verktøy, ikke redusere disse. Dette gjelder også selv om storparten av de reisende må forventes å være vaksinert eller ha gjennomgått SARS-CoV-2. Bruk av bestemmelsen krever vurdering "av de stedlige forholdene", - noe Sysselmasteren er nærmest til å gjøre og dette vil legge til rette for at tiltakene tilpasses den konkrete situasjonen. Muligheten for lokal kontroll av besøkende ivaretas også av anbefalingen om gjeninnføring av tiltaket som drøftes nedenfor.

Gjeninnføring av krav om at det ved bekreftede tilfeller av SARS-CoV-2 om bord, skal fartøyet gå med passasjerer til fastlandet eller hjemmehavn.

Det vises til tidligere returkrav i covid-19-forskriften § 10a om krav om å gå til fastlandet eller hjemmehavn for utenlandske cruiseskip ved mistanke eller smitte om bord og den "oppdragende" effekt til godt smittevernplanverk og ansvarsmobilisering som et slikt krav statuerte.

Helsedirektoratets erfaringer med øvrige smitteutbrudd på utenlandske skip langs norskekysten generelt under pandemien har vært at det har vært nyttig å henstille til retur til hjemmehavn ved smitte om bord på skip som kontakter kystkommuner/statsforvalter/Helsedirektoratet også etter at slike regler har blitt opphevet.

Ved smitteutbrudd om bord på cruiseskip/større passasjerskip ved Svalbard legger Helsedirektoratet til grunn at avstandene til fastlandet/hjemmehavn nødvendiggjør en hjemmel for Sysselmasteren til mulig bruk ved et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom, og at kun en henstilling til slik retur ikke nødvendigvis vil kunne være tilstrekkelig gitt en slik situasjon. I tillegg er det forventet at kystcruiseturismen tar seg opp og det er vanskelig å forutse konsekvensene av at svært mange besøkende nå kommer til Svalbard. Det vises til at helseberedskapen på øygruppen er svært begrenset sammenlignet med fastlandet.

En (delvis) reversering av det nylig opphevede pålegget om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord vil være mindre inngripende og tyngende enn opprinnelig formulering i tidligere § 10 a ved at passusen "ved mistanke om" ikke videreføres, men at det kan kun bør gis adgang til pålegg om retur av fartøyet med passasjerer ved *bekreftet* smitte. Helsedirektoratet anbefaler videre at tiltaket forbeholdes alvorlige utbrudd av SARS-CoV-2 og at dette inntas i ordlyden. Tiltaket vil til en viss grad kunne være tyngende med tanke på avstander og da særlig ved retur til hjemmehavn gitt avstanden fra Svalbard. Ved å skjerpe adgangen til å anvende tiltaket anses tiltaket i større grad å kunne være tjenlig etter en helhetsvurdering i lys av dagens situasjon.

Ved iverksettelse av tiltaket etter bestemmelsen må sysselmasteren vurdere konkret de grunnleggende kravene etter smittevernloven § 1-5. Det vises til at det etter smittevernlovens system er forutsatt at et alvorlig utbrudd eller fare for et slikt utbrudd vil kreve særlig omfattende tiltak. Dersom det igjen oppstår en alvorlig situasjon som tilsier at det foreligger et alvorlig utbrudd av SARS-CoV-2 vil et tiltak etter denne bestemmelsen kunne supplere et forbud mot ilandstigning, og forhindre at et fartøy med flere syke personer ikke oppholder seg i farvannene rundt Svalbard.

Forslag til regulering:

§ x

Ved alvorlig utbrudd av SARS-CoV-2 om bord på kystcruisefartøy på Svalbard, kan Sysselmasteren pålegge fartøyet å gå med passasjerer til fastlandet eller hjemmehavn.

Samlet konklusjon

På denne bakgrunn vurderes det at flere av tiltakene på Svalbard kan oppheves. Det vurderes imidlertid som nødvendig å videreføre og å iverksette tiltak som nevnt ovenfor. Hva som nå er tjenlig etter en helhetsvurdering vil, etter Helsedirektoratets vurdering, være en politisk beslutning, der ulempene av tiltakene må avveies mot fordelene med å ha tiltak for å hindre smittespredning som kan forårsake alvorlig sykdom særlig tatt forholdene på Svalbard i betraktning.

Del 2. Vurdering av alternative løsninger som kan tilsi opphevelse av det internasjonale charterforbudet

I oppdrag 627 som ble levert 10. februar drøftet vi utfordringer ved å oppheve "charterforbudet", og eventuelle løsninger som kunne tilsi at "charterforbudet" kunne oppheves. I dette tilleggsoppdraget er vi bedt om å bistå Samferdselsdepartementet og Luftfartstilsynet i vurderingen av hvorvidt flyselskapene som flyr direkte fra utlandet til Svalbard kan pålegges å kontrollere at alle passasjerene har gyldig koronasertifikat før avreise. I innspillet til denne besvarelsen bekreftes det at Luftfartstilsynet kan innføre et slikt pålegg, og drøfter hvordan det i så fall kan gjøres.

Vi viser til vurderingen ovenfor og anbefalingen om å oppheve kravet om at test før avreise til Svalbard skal tas i Norge, slik forskriften § 9a lyder i dag. Krav for flyselskapene om å kontrollere koronasertifikat vil slik Luftfartstilsynet skriver i sitt innspill kunne operasjonaliseres ved ta inn et vilkår i tillatelsene/dispensasjonene til flyselskapene. Ved å pålegge flyselskapene å verifisere at alle passasjerer kan fremvise attest vil dermed oppfylle kravet i covid-19-forskriften. Det vises til vurderingen ovenfor når det gjelder smittevernloven § 1-5 der utvidelse av krav til test før avreise er vurdert.

Helsedirektoratets konklusjon/ anbefaling

- Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren på Svalbard i at testkravet før innreise for personer uten gyldig koronasertifikat bør videreføres, men at den testen ikke lenger kun må tas i Norge.
- Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren i at Sysselmesteren fortsatt bør ha hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike.
- Helsedirektoratet støtter Sysselmesteren i at Sysselmesteren bør gis hjemmel til å fastsette pålegg for kystcruise om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord dersom det igjen oppstår en situasjon med alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom av SARS-CoV-2.
- Sysselmesteren støtter en ordning der "charterforbudet" erstattes med at flyselskapene kontrollerer koronasertifikat før ombordstigning og at uvaksinerte må fremvise negativ test. Helsedirektoratet støtter denne vurderingen.

Vedlegg

Underlag fra FHI, mottatt 17. februar 2022.

Innspill fra Sysselmesteren og liste over forventede cruiseskip 2022 av 17. februar 2022.

Innspill fra Luftfartstilsynet av 17. februar 2022.

Oppdragstekst:

HOD viser til etatenes svar på oppdrag 627 hvor etatene vurderte at Samferdselsdepartementets midlertidige instruks av 2. juli 2020 til Luftfartstilsynet om ikke å gi dispensasjon til internasjonale charterflyginger til/fra Svalbard lufthavn Longyear, burde videreføres. Med unntak av påpeking av at Covid-19-forskriften § 10 a ikke lenger kan videreføres som nasjonalt fastsatt bestemmelse når situasjonen ikke lenger er å anse for «alvorlig utbrudd» av allmennfarlig smittsom sykdom, er det ikke foretatt noen særskilt vurdering av forskriftens øvrige svalbardbestemmelser, jf. §§ 9, 9a og 9c. Heller ikke i etatenes øvrige oppdragssvar med frist 10. februar 2022 med vurdering av de gjenværende covid-19-restriksjonene, er det foretatt en vurdering av nevnte bestemmelser for Svalbard.

Under henvisning til ovenstående gis følgende oppdrag:

Del 1. Vurdering av covid-19-forskriften §§ 9, 9a og 9c

Vi ber om at Hdir, i samråd med FHI, foretar en smittevernfarelig og beredskapsmessig vurdering av om det fortsatt vil være nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å videreføre covid-19-forskriften:

- § 9a som pålegger i hovedsak uvaksinerte plikt til test før avreise til Svalbard,
- § 9c som gjelder plikt til test for alle over 16 år etter ankomst til Svalbard og
- § 9 om at Syssemesteren kan fastsette regler om innreisekarantene for personer som ankommer Svalbard mv.

Vi ber om at Hdir til bruk i vurderingene innhenter innspill fra Syssemesteren og smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus.

Del 2. Vurdering av alternative løsninger som kan tilsi opphevelse av det internasjonale charterforbudet

I svar på oppdrag 627 anbefales det å videreføre det internasjonale charterforbudet. Det diskuteres også enkelte alternative løsninger som muligens kan tilsi opphevelse av charterforbudet, men da forutsatt enkelte kompensierende tiltak. Det fremgår av innspill fra Luftfartstilsynet at man tidligere har vurdert om flyselskapene kan kontrollere koronasertifikat før ombordstigning. Det påpekes at en mulighet for å kunne åpne for internasjonale charterflyginger, kan være at Luftfartstilsynet stiller som vilkår for trafikktilatelse at flyselskapene som flyr direkte fra utlandet til Svalbard pålegges å kontrollere at alle passasjerene har gyldig koronasertifikat før avreise. Samferdselsdepartementet, i samarbeid med Luftfartstilsynet, vil foreta en vurdering av hvorvidt dette kan være en mulig løsning. HOD ber om at Hdir, ved behov, bistår i slike vurderinger.

Besvarelsen av del 2 av dette oppdraget må ses i sammenheng med del 1 og hvorvidt det fortsatt anses som nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å ha tiltak ved innreise til Svalbard.

Frist: 21. februar 2022 kl. 12.

Kontaktpersoner:

Kontaktperson i HOD: Kjetil Jonsbu (Kjetil.Jonsbu@hod.dep.no)

Kontaktperson i SD: Tomm Øvre (Tomm-Alexander.Ovre@sd.dep.no)

Kontaktperson Sysselmesteren: Maria Svingen Bjørgo (maria.svingen.bjoergo@sysselmesteren.no)

Kontaktperson Luftfartstilsynet: Anders Stoltenberg Slettvold (aes@caa.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

Oppsummering

- Risikoen for at covid-19-smitte vil føre til en kritisk belastning av helsetjenesten/helseberedskapen på Svalbard er betydelig mindre nå enn tidligere under pandemien.
- Det må gjøres en helhetlig vurdering av hvorvidt det er behov for å opprettholde til dels inngripende og ressurskrevende tiltak med antatt begrenset risikoreduserende effekt for å begrense covid-19-smitte på Svalbard i dagens situasjon.
- FHI mener det ikke er noen klar smittevernlig begrunnelse for å opprettholde særskilte forskriftsfestede bestemmelser for Svalbard i dagens situasjon. Det må imidlertid også gjøres

en beredskapsmessig vurdering av sysselmasteren og andre instanser med god kjennskap til beredskapssituasjonen på Svalbard.

- FHIs vurdering er at innføring av krav om koronasertifikat ved internasjonale charterflygninger trolig vil være lite effektivt for å redusere risiko for alvorlige tilfeller av covid-19 blant tilreisende som må håndteres av helsetjenesten på Svalbard.

Vurdering

FHI viser til tidligere oppdragsbesvarelser vedrørende særskilte smitteverntiltak for Svalbard, sist oppdrag 612 og oppdrag 627, der henholdsvis testplikt for reisende før avreise til Svalbard (§9a i covid-19-forskriften) og forbud mot internasjonale charterflygninger til Svalbard ble vurdert. Ovenstående oppdragstekst viser til at etatene i oppdrag 627 vurderte at charterforbudet til Svalbard burde videreføres, mens FHIs vurdering var at det ikke var noen klar smittevernlig begrunnelse for å videreføre forbudet. HOD har ved epost bekreftet at den korrekte gjengivelsen av FHIs vurdering har vært benyttet i videre behandling av saken i HOD.

Som nevnt i tidligere oppdrag har det gjennom covid-19-pandemien i perioder vært innført strengere tiltak på Svalbard enn nasjonalt for å redusere risikoen for introduksjon og utbrudd av covid-19. Bakgrunnen har vært en mer sårbar beredskapssituasjon og begrensninger i kapasitet i helsetjenesten.

Vaksinasjonsdekningen på Svalbard er i likhet med resten av landet høy. Til tross for at koronavaksinenes effekt mot smitte med omikronvarianten er redusert sammenlignet med tidligere varianter og faller over tid, er vaksinebeskyttelsen mot alvorlig covid-19-sykdom god. I tillegg ser omikronvarianten ut til å gi mindre alvorlig sykdom enn deltavarianten i alle aldersgrupper, også blant uvaksinerte. Risikoen for at covid-19-smitte vil føre til en kritisk belastning av helsetjenesten/helseberedskapen på Svalbard er betydelig mindre nå enn tidligere under pandemien.

De fleste av de nasjonale smitteverntiltakene er nå fjernet. Epidemien har stor spredningsevne, men gir jevnt over mildere sykdom enn tidligere, og vi må forvente at viruset vil sirkulere i befolkningen fremover. Da er det neppe forholdsmessig med strenge restriksjoner, og epidemien vil fortrinnsvis håndteres med råd og anbefalinger til befolkningen – slik som vi ellers håndterer influensa og andre luftveisinfeksjoner.

Under følger vurderinger knyttet til de forskriftsfestede bestemmelsene som nå gjelder for Svalbard i kapittel 3 i covid-19-forskriften, samt vurderinger knyttet til innføring av krav om koronasertifikat ved internasjonale charterflygninger til Svalbard:

§ 9a - krav om test før avreise til Svalbard:

§9a stiller krav om negativ test (PCR eller antigen hurtigtest) tatt tidligst 24 timer før avreise til Svalbard. Personer som kan dokumentere at de er fastboende på Svalbard eller som har gyldig dokumentasjon på at de er grunnvaksinert, nylig har gjennomgått covid-19 eller har fått oppfriskningsdose, er unntatt testplikten. Det er heller ikke testplikt for personer som ankommer Svalbard med båt. Barn under 16 år skal ikke testes der det er uforholdsmessig krevende å gjennomføre testing.

Gjeldende testkrav i §9a bidrar til å redusere risikoen for at tilreisende bringer covid-19-smitte til Svalbard, men som vi tidligere har beskrevet vil ikke testing identifisere alle smittetilfeller. Også personer som er unntatt testplikt vil kunne bringe covid-19-smitte til Svalbard. Dagens testkrav anses som lite effektivt for å begrense/hindre introduksjon av smitte til Svalbard. Omikrons spredningsevne er økt sammenliknet med tidligere virusvarianter, og det vil være vanskelig å forhindre smittespredning på Svalbard selv om man fanger opp en andel av smittetilfellene blant tilreisende gjennom testkrav før avreise.

§ 9c – krav om test etter ankomst til Svalbard:

§9c stiller krav om at reisende til Svalbard gjennomfører antigen hurtigtest innen 24 timer etter ankomst, og at de frem til dette benytter munnbind innendørs på offentlig sted der det ikke er mulig å unngå nærkontakt frem til negativt prøvesvar. De samme unntakene fra testplikt som i §9a gjelder for §9c.

Krav om negativ test innen 24 timer etter ankomst i tillegg til test før avreise kan bidra til å identifisere ytterligere noen smittetilfeller blant reisende til Svalbard sammenliknet med kun testkrav før avreise. Imidlertid vil heller ikke gjentatt testing avdekke alle smittetilfeller, og det vil være en restrisiko for smitte. Fordi også gruppene som er unntatt testplikt vil kunne bringe covid-19-smitte til Svalbard, vil tiltaket være lite effektivt for å begrense/hindre introduksjon av covid-19-smitte til Svalbard.

§ 9 – hjemmel for Sysselmesteren til å fastsette regler om innreisekarantene og forbud mot ilandstigning på Svalbard:

§9 gir Sysselmesteren på Svalbard hjemmel til å fastsette regler om innreisekarantene for reisende til Svalbard og til å forby ilandstigning på Svalbard. Hvorvidt denne bestemmelsen bør videreføres, er ikke en smittevernlig, men en juridisk og beredskapsmessig vurdering.

Bruk av koronasertifikat ved internasjonale charterflygninger til Svalbard:

FHI viser til besvarelse av oppdrag 627. Forslaget om å ta i bruk koronasertifikat i forbindelse med internasjonale charterflygninger til Svalbard ble spilt inn av sysselmesteren og smittevernlegen ved Longyearbyen sykehus. Formålet med å innføre krav om koronasertifikat vil, slik vi forstår det, være å redusere antallet uvaksinerte med potensielt økt risiko for alvorlig forløp av covid-19 som reiser til Svalbard.

Dagens lovhjemmel tillater kun at koronasertifikat brukes for å lempe på gjeldende restriksjoner. I denne sammenheng vil formålet være å lempe på forbudet mot internasjonale charterflygninger til Svalbard. Innføring av krav om koronasertifikat ved disse charterflygningene vil medføre at kun personer som kan fremlegge gyldig dokumentasjon på grunnvaksinasjon (siste vaksinedose for inntil 270 dager siden), nylig gjennomgått covid-19 eller oppfriskningsdose får adgang. Fordi vaksinens effekt mot smitte og videre smittespredning med omikron er begrenset, vil også effekten av tiltaket på introduksjon av smitte og videre smittespredning på Svalbard være begrenset.

Omikronvarianten ser ut til å gi mindre alvorlig sykdom enn deltavarianten i alle aldersgrupper, også blant uvaksinerte. Risikoen for tilfeller av alvorlig covid-19 blant tilreisende som må håndteres av helsetjenesten på Svalbard er derfor redusert sammenliknet med tidligere under pandemien. Det er usikkert om innføring av krav om koronasertifikat vil redusere denne risikoen ytterligere, spesielt fordi omfanget av tilreisende via charterflygninger ifølge Luftfartstilsynet er begrenset og fordi uvaksinerte likevel kan reise til Svalbard via ruteflygninger fra fastlandet. I tillegg innebærer innføring

av krav om koronasertifikat en rekke etiske og prinsipielle problemstillinger som må inkluderes i en helhetlig vurdering av nytten ved et slik tiltak.

Konklusjon:

Det må gjøres en helhetlig vurdering av hvorvidt det er behov for å opprettholde til dels inngripende og ressurskrevende tiltak med antatt begrenset risikoreduserende effekt for å begrense covid-19-smitte på Svalbard i dagens situasjon. FHI mener det ikke er noen klar smittevernlig begrunnelse for å opprettholde særskilte forskriftsfestede bestemmelser for Svalbard i dagens situasjon. Det må imidlertid også gjøres en beredskapsmessig vurdering av sysselmesteren og andre instanser med god kjennskap til beredskapssituasjonen på Svalbard. FHIs vurdering er at innføring av krav om koronasertifikat ved internasjonale charterflygninger trolig vil være lite effektivt for å redusere risiko for alvorlige tilfeller av covid-19 blant tilreisende som må håndteres av helsetjenesten på Svalbard.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

Del 1. Vurdering av covid-19-forskriften §§ 9, 9a og 9c

Vi ber om at Hdir, i samråd med FHI, foretar en smittevern faglig og beredskapsmessig vurdering av om det fortsatt vil være nødvendig og forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5, å videreføre covid-19-forskriften:

§ 9a som pålegger i hovedsak uvaksinerte plikt til test før avreise til Svalbard,

Smittevernlegens kommentar:

Smittevernlegen legger til grunn at omikronvarianten er mindre farlig for enkeltpersoner. Det er likevel slik at høy alder og det å ikke være vaksinert øker risiko for å utvikle alvorlig sykdom for en person som tester positivt for covid19. Dette underbygges av fortløpende statistikk over alder og vaksinestatus på de som til enhver tid trenger intensivbehandling ved norske og andre lands sykehus under pandemien.

Sysselmesteren stiller seg bak smittevernlegens vurderinger. Sysselmesteren vurderer i samråd med smittevernlegen at beredskapssituasjonen på Svalbard er utsatt ved stor tilstrømming av uvaksinerte personer samtidig med spredningen av omikronvarianten. Det vises til at helsetilbudet på øygruppen er svært begrenset sammenlignet med helsetilbudet man har tilgang til på fastlandet. Risiko for alvorlig sykdomsforløp er som kjent blant annet knyttet til vaksinasjonsstatus. Man har god oversikt over vaksinasjonsdekningen hos lokalbefolkningen på Svalbard, og særlig i Longyearbyen hvor dekningen er høy (ca. 90%). I den russiske bosetningen i Barentsburg er imidlertid dekningen betydelig lavere, i overkant av 60%. I det snøscooter- og båtsesongen tar til, vil det være mye trafikk mellom bosettingene. For øvrig bemerker vi at antallet personer som oppholder seg på øygruppen stiger betraktelig i sesong, og at man ikke vil ha den samme oversikten over vaksinasjonsstatusen hos de tilreisende som hos de fastboende.

§ 9c som gjelder plikt til test for alle over 16 år etter ankomst til Svalbard og

Smittevernlegens kommentar:

Smittevernlegen registrerer flere positive tester hver dag på Svalbard, og antallet er ventet å øke for hver uke fremover. 50 positive tester forrige uke, forventes å stige til over 100 innværende uke. Samtidig registreres færre turister med positiv test. Antagelig vet ikke helse om alle tilreisende som tester positivt på hurtigtest. Tiltaket anses ikke lengre ha effekt, og kan avvikles.

Sysselmesteren støtter smittevernlegens vurdering og mener at bestemmelsen i § 9c kan oppheves. Sysselmesteren er enig med smittevernlegen i at tiltaket synes å ha liten gevinst på nåværende tidspunkt. Av om lag 160 personer som ankom Longyearbyen med fly den 15.02.2022 var det kun 24 personer som hentet selvtest i Longyearbyen lokalstyres utdelingsstasjon. Sysselmesteren tar høyde for at øvrige passasjerer kan ha medbragt test fra fastlandet eller kjøpt denne på apoteket eller på dagligvarebutikken. Det lave antallet utleverte tester kan imidlertid også indikere lav etterlevelse.

Det vises videre til at bestemmelsen forskriftsfester isolasjonsplikt for personer som avlegger positiv test. Dette harmonerer dårlig med den nasjonale *anbefalingen* om å gjennomføre isolasjon ved smitte. Regelen medfører også en logisk brist ved at man pålegges isolasjon ved positiv test tatt i henhold til § 9c, men ikke ved smitte for øvrig. Dette er lite hensiktsmessig og har skapt forvirring lokalt. Det har heller ikke vært mulig å gjennomføre en effektiv håndheving av kravet.

§ 9 om at Sysselmesteren kan fastsette regler om innreisekarantene for personer som ankommer Svalbard mv.

Sysselmesteren vurderer i samråd med Longyearbyen sykehus at det ikke lenger er nødvendig og forholdsmessig å videreføre § 9 første, andre, fjerde og femte ledd. Det vises til at samtlige karantenebestemmelser på fastlandet er opphevet, og det er vanskelig å se for seg hvordan og overfor hvilke personer en slik regel i dag skal kunne praktiseres.

Sysselmesteren og smittevernlegen mener imidlertid at det er grunn til å beholde § 9 tredje ledd, som gir Sysselmesteren hjemmel til å fastsette forbud mot å gå i land på Svalbard, samt unntak fra ilandstigningsforbud og vilkår for slike unntak. Det vises til at det per 27.01.2022 var innmeldt 170 anløp av større passasjerskip (150+ passasjerer) til Longyearbyen i inneværende sesong (se vedlegg 1). Vi understreker imidlertid at dette må anses som et estimat, og at endringer kan forekomme. I tillegg har flere mindre skip meldt inn aktivitet direkte til Sysselmesteren.

Et stort smitteutbrudd på et av de større skipene vil kunne utfordre helseberedskapen på øygruppen. Vi ber derfor fagetatene om å se på mulighetene for å beholde ovennevnte hjemmel.

Del 2. Vurdering av alternative løsninger som kan tilsi opphevelse av det internasjonale charterforbudet

I svar på oppdrag 627 anbefales det å videreføre det internasjonale charterforbudet. Det diskuteres også enkelte alternative løsninger som muligens kan tilsi opphevelse av charterforbudet, men da forutsatt enkelte kompenserende tiltak. Det fremgår av innspill fra Luftfartstilsynet at man tidligere har vurdert om flyselskapene kan kontrollere koronasertifikat før ombordstigning. Det påpekes at en mulighet for å kunne åpne for internasjonale charterflyginger, kan være at Luftfartstilsynet stiller som vilkår for trafikktilatelse at flyselskapene som flyr direkte fra utlandet til Svalbard pålegges å kontrollere at alle passasjerene har gyldig koronasertifikat før avreise. Samferdselsdepartementet, i samarbeid med Luftfartstilsynet, vil foreta en vurdering av hvorvidt dette kan være en mulig løsning. HOD ber om at Hdir, ved behov, bistår i slike vurderinger.

Smittevernlegens kommentar:

Smittevernlegen anses ordningen skissert over til å være fornuftig, og støtter den. Flyselskapene kontrollerer koronasertifikat før ombordstigning. Uvaksinerte må fremvise en test.

Sysselmesteren støtter smittevernlegens vurdering om å åpne for internasjonale charterflyvninger for passasjerer med gyldige koronasertifikat og testkrav for uvaksinerte. Det vises til vår tidligere besvarelse av oppdrag 612 som peker på konsekvenser ved å oppheve instruksjonen i sin helhet.

Ovennevnte ordning fordrer en endring av § 9a, som per i dag krever at testen som skal tas (av uvaksinerte) før avreise til Svalbard må tas i Norge. Det må i forlengelsen av dette avklares hvordan en slik test skal dokumenteres. Sysselmesteren har ingen innvendinger mot en ordning hvor flyselskapene kontrollerer sertifikat og dokumentasjon på negativ test.

Dersom en slik ordning vedtas ber Sysselmesteren fagetatene om å se på muligheten for å fjerne unntaket fra testkravet i § 9a som per i dag gjelder for personer som ankommer Svalbard med båt, jf. andre ledd bokstav d. Dersom det åpnes for å ta testen i utlandet for flypassasjerer bør testkravet også gjelde for ankommende med båt. Restriksjonene for personer som ankommer Svalbard fra utlandet med båt bør være de samme som for personer som ankommer Svalbard fra utlandet med fly. For kystcruise bør operatørene kontrollere sertifikatene til passasjerer og mannskap. Testen for uvaksinerte kan for eksempel tas i løpet av de siste 24 timene før ombordstigning.

Tillegg om kystcruise

Regjeringen opphevet den 12.02.2022 pålegget om at kystcruisefartøy med passasjerer må returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved smitte om bord. Sysselmesteren ønsker fagetatenes vurdering av om det anses forholdsmessig og nødvendig at Sysselmesteren på Svalbard, under hensyn til de stedlige forholdene, gis hjemmel til å fastsette pålegg om å returnere til fastlandet eller hjemmehavn ved bekreftet smitte om bord. Det vises her til våre betraktninger knyttet til § 9 tredje ledd.

Fartøy	Lengde (m)	Ankomst	Avgang
Rembrandt Van Rijn	49,5	01.05.2022 00:00	01.05.2022 16:00
National Geographic Endurance	124,4	05.05.2022 07:00	05.05.2022 18:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	08.05.2022 00:00	08.05.2022 16:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	15.05.2022 00:00	15.05.2022 16:00
Seabourn Venture	170	15.05.2022 07:00	15.05.2022 17:00
Nordstjernen	80,77	16.05.2022 01:00	16.05.2022 13:00
Nordstjernen	80,77	19.05.2022 10:00	19.05.2022 17:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	22.05.2022 00:00	22.05.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	23.05.2022 01:00	23.05.2022 13:00
National Geographic Endurance	124,4	24.05.2022 07:00	24.05.2022 18:00
Hamburg	145	24.05.2022 14:00	24.05.2022 17:00
Aidaluna	252	26.05.2022 08:00	26.05.2022 16:00
Hondius	108	26.05.2022 09:00	26.05.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	26.05.2022 10:00	26.05.2022 17:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	29.05.2022 00:00	29.05.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	30.05.2022 01:00	30.05.2022 13:00
National Geographic Endurance	124,4	31.05.2022 07:00	31.05.2022 18:00
Le Boreal	142,1	01.06.2022 07:00	01.06.2022 18:00
National Geographic Endurance	124,4	02.06.2022 07:00	02.06.2022 18:00
Hondius	108	02.06.2022 09:00	02.06.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	02.06.2022 10:00	02.06.2022 17:00
L` Austral	142,1	03.06.2022 07:00	03.06.2022 18:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	05.06.2022 00:00	05.06.2022 16:00
Seabourn Venture	170	05.06.2022 07:00	05.06.2022 17:00
Nordstjernen	80,77	06.06.2022 01:00	06.06.2022 13:00
Spitsbergen	100,54	07.06.2022 00:00	07.06.2022 18:00
Norbjørn	86,57	07.06.2022 08:00	
Le Boreal	142,1	08.06.2022 07:00	08.06.2022 18:00
Plancius	89	08.06.2022 09:00	08.06.2022 16:00
National Geographic Endurance	124,4	09.06.2022 07:00	09.06.2022 18:00
Hondius	108	09.06.2022 09:00	09.06.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	09.06.2022 10:00	09.06.2022 17:00
L` Austral	142,1	10.06.2022 07:00	10.06.2022 18:00

Fram	113,86	12.06.2022 00:00	12.06.2022 18:00
Nordstjernen	80,77	13.06.2022 01:00	13.06.2022 13:00
Ortelius	91,25	13.06.2022 09:00	13.06.2022 16:00
Aidasol	253,33	14.06.2022 08:00	14.06.2022 16:00
Spitsbergen	100,54	15.06.2022 00:00	15.06.2022 18:00
Le Commandant Charcot	149,9	15.06.2022 06:00	15.06.2022 18:00
Le Boreal	142,1	15.06.2022 07:00	15.06.2022 18:00
Plancius	89	15.06.2022 09:00	15.06.2022 16:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	16.06.2022 00:00	16.06.2022 16:00
National Geographic Endurance	124,4	16.06.2022 07:00	16.06.2022 18:00
Aidaluna	252	16.06.2022 08:00	16.06.2022 16:00
Hondius	108	16.06.2022 09:00	16.06.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	16.06.2022 10:00	16.06.2022 17:00
Hanseatic Nature	139,03	17.06.2022 07:00	17.06.2022 19:00
L` Austral	142,1	17.06.2022 07:00	17.06.2022 18:00
Mein Schiff 4	293,2	17.06.2022 09:00	17.06.2022 21:00
VOLENDAM	238	19.06.2022 09:00	19.06.2022 18:00
Fram	113,86	20.06.2022 00:00	20.06.2022 18:00
Greg Mortimer	106	20.06.2022 00:00	20.06.2022 00:00
Nordstjernen	80,77	20.06.2022 01:00	20.06.2022 13:00
Ortelius	91,25	20.06.2022 09:00	20.06.2022 16:00
Island Princess	294	21.06.2022 07:00	21.06.2022 18:00
Le Boreal	142,1	22.06.2022 07:00	22.06.2022 18:00
Plancius	89	22.06.2022 09:00	22.06.2022 16:00
Spitsbergen	100,54	23.06.2022 00:00	23.06.2022 18:00
Le Commandant Charcot	149,9	23.06.2022 06:00	23.06.2022 18:00
National Geographic Endurance	124,4	23.06.2022 07:00	23.06.2022 18:00
Hondius	108	23.06.2022 09:00	23.06.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	23.06.2022 10:00	23.06.2022 17:00
L` Austral	142,1	24.06.2022 07:00	24.06.2022 18:00
Ocean Majesty	130,64	25.06.2022 03:00	25.06.2022 14:00
Mein Schiff 3	293,2	25.06.2022 09:00	25.06.2022 21:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	26.06.2022 00:00	26.06.2022 16:00
Seabourn Venture	170	26.06.2022 07:00	26.06.2022 17:00

Nordstjernen	80,77	27.06.2022 01:00	27.06.2022 13:00
Ortelius	91,25	27.06.2022 09:00	27.06.2022 16:00
Msc Magnifica	293,8	27.06.2022 10:00	27.06.2022 23:59
Fram	113,86	28.06.2022 00:00	28.06.2022 18:00
Le Commandant Charcot	149,9	28.06.2022 06:00	28.06.2022 18:00
Le Boreal	142,1	29.06.2022 07:00	29.06.2022 18:00
Plancius	89	29.06.2022 09:00	29.06.2022 16:00
Greg Mortimer	106	30.06.2022 00:00	30.06.2022 00:00
Hondius	108	30.06.2022 09:00	30.06.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	30.06.2022 10:00	30.06.2022 17:00
Spitsbergen	100,54	01.07.2022 00:00	01.07.2022 18:00
Balmoral	217,91	01.07.2022 01:30	01.07.2022 18:00
L` Austral	142,1	01.07.2022 07:00	01.07.2022 18:00
Aidaluna	252	03.07.2022 08:00	03.07.2022 16:00
Amadea	192,82	03.07.2022 08:00	03.07.2022 13:00
Nordstjernen	80,77	04.07.2022 01:00	04.07.2022 13:00
Ortelius	91,25	04.07.2022 09:00	04.07.2022 16:00
Fram	113,86	06.07.2022 00:00	06.07.2022 18:00
Le Boreal	142,1	06.07.2022 07:00	06.07.2022 18:00
Plancius	89	06.07.2022 09:00	06.07.2022 16:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	06.07.2022 09:00	06.07.2022 16:00
Hanseatic Nature	139,03	07.07.2022 07:00	07.07.2022 19:00
Hondius	108	07.07.2022 09:00	07.07.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	07.07.2022 10:00	07.07.2022 17:00
Le Commandant Charcot	149,9	08.07.2022 06:00	08.07.2022 18:00
Spitsbergen	100,54	09.07.2022 00:00	09.07.2022 18:00
Greg Mortimer	106	10.07.2022 00:00	10.07.2022 00:00
Mein Schiff 3	293,2	10.07.2022 07:00	10.07.2022 19:00
Nordstjernen	80,77	11.07.2022 01:00	11.07.2022 13:00
Hanseatic Spirit	138,7	12.07.2022 07:00	12.07.2022 19:00
Mein Schiff 4	293,2	12.07.2022 09:00	12.07.2022 21:00
Le Boreal	142,1	13.07.2022 07:00	13.07.2022 18:00
Scenic Eclipse	168	13.07.2022 08:00	13.07.2022 20:00
Ortelius	91,25	13.07.2022 09:00	13.07.2022 16:00

Amera	204	14.07.2022 08:00	14.07.2022 14:00
Nordstjernen	80,77	14.07.2022 10:00	14.07.2022 17:00
Plancius	89	15.07.2022 09:00	15.07.2022 16:00
Fram	113,86	16.07.2022 00:00	16.07.2022 18:00
World Explorer	126	16.07.2022 08:00	16.07.2022 18:00
Hondius	108	16.07.2022 09:00	16.07.2022 16:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	16.07.2022 09:00	16.07.2022 16:00
Spitsbergen	100,54	17.07.2022 00:00	17.07.2022 18:00
Seabourn Venture	170	17.07.2022 07:00	17.07.2022 17:00
Nordstjernen	80,77	18.07.2022 01:00	18.07.2022 13:00
Amadea	192,82	19.07.2022 13:00	19.07.2022 19:00
Greg Mortimer	106	20.07.2022 00:00	20.07.2022 00:00
Silver Cloud	155,8	20.07.2022 07:00	20.07.2022 16:00
Le Boreal	142,1	20.07.2022 07:00	20.07.2022 18:00
Aidaluna	252	20.07.2022 08:00	20.07.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	21.07.2022 10:00	21.07.2022 17:00
Ortelius	91,25	22.07.2022 09:00	22.07.2022 16:00
Le Commandant Charcot	149,9	23.07.2022 06:00	23.07.2022 18:00
Hondius	108	23.07.2022 09:00	23.07.2022 16:00
Plancius	89	24.07.2022 09:00	24.07.2022 16:00
World Navigator	126	25.07.2022 08:00	25.07.2022 18:00
Silver Cloud	155,8	26.07.2022 07:00	26.07.2022 16:00
Rembrandt Van Rijn	49,5	26.07.2022 09:00	26.07.2022 16:00
Spitsbergen	100,54	27.07.2022 00:00	27.07.2022 18:00
Le Boreal	142,1	27.07.2022 07:00	27.07.2022 18:00
Spirit Of Adventure	236	27.07.2022 08:00	27.07.2022 23:59
Nordstjernen	80,77	28.07.2022 10:00	28.07.2022 17:00
Ortelius	91,25	31.07.2022 09:00	31.07.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	01.08.2022 01:00	01.08.2022 13:00
Hanseatic Spirit	138,7	01.08.2022 07:00	01.08.2022 19:00
Hondius	108	01.08.2022 09:00	01.08.2022 16:00
Plancius	89	02.08.2022 09:00	02.08.2022 16:00
Le Boreal	142,1	03.08.2022 07:00	03.08.2022 18:00
Nordstjernen	80,77	04.08.2022 10:00	04.08.2022 17:00

Hamburg	145	04.08.2022 18:00	05.08.2022 14:00
Spitsbergen	100,54	06.08.2022 00:00	06.08.2022 18:00
Aidaluna	252	06.08.2022 08:00	06.08.2022 16:00
Le Commandant Charcot	149,9	07.08.2022 06:00	07.08.2022 18:00
Seabourn Venture	170	07.08.2022 07:00	07.08.2022 17:00
Nordstjernen	80,77	08.08.2022 01:00	08.08.2022 13:00
Msc Preziosa	333,33	08.08.2022 08:00	08.08.2022 22:00
Ortelius	91,25	09.08.2022 09:00	09.08.2022 16:00
Le Boreal	142,1	10.08.2022 07:00	10.08.2022 18:00
Artania	230,61	10.08.2022 14:00	10.08.2022 20:00
Plancius	89	11.08.2022 09:00	11.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	11.08.2022 10:00	11.08.2022 17:00
Hondius	108	12.08.2022 09:00	12.08.2022 16:00
Msc Magnifica	293,8	14.08.2022 08:00	14.08.2022 22:00
Nordstjernen	80,77	15.08.2022 01:00	15.08.2022 13:00
Spitsbergen	100,54	16.08.2022 00:00	16.08.2022 18:00
Le Boreal	142,1	17.08.2022 07:00	17.08.2022 18:00
Ortelius	91,25	18.08.2022 09:00	18.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	18.08.2022 10:00	18.08.2022 17:00
Plancius	89	20.08.2022 09:00	20.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	22.08.2022 01:00	22.08.2022 13:00
Le Commandant Charcot	149,9	22.08.2022 06:00	22.08.2022 18:00
Aidaluna	252	23.08.2022 08:00	23.08.2022 16:00
Hondius	108	23.08.2022 09:00	23.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	25.08.2022 10:00	25.08.2022 17:00
Spitsbergen	100,54	26.08.2022 00:00	26.08.2022 18:00
Ortelius	91,25	27.08.2022 09:00	27.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	29.08.2022 01:00	29.08.2022 13:00
Plancius	89	29.08.2022 09:00	29.08.2022 16:00
Hondius	108	30.08.2022 09:00	30.08.2022 16:00
Nordstjernen	80,77	01.09.2022 10:00	01.09.2022 17:00
Spitsbergen	100,54	05.09.2022 00:00	05.09.2022 18:00
Nordstjernen	80,77	05.09.2022 01:00	05.09.2022 13:00
Spitsbergen	100,54	15.09.2022 00:00	15.09.2022 18:00

Spitsbergen

100,54

23.09.2022 00:00

23.09.2022 18:00

Skip markert i gult: oversjøiske, konvensjonelle cruise

Merk: Enkelte selskaper som eks. Seaborn selger turer som starter i Norge og avslutter i Longyearbyen etter et cruise på øygruppen.

Fra: Slettvold, Anders Stoltenberg <AndersStoltenberg.Slettvold@caa.no>

Sendt: torsdag 17. februar 2022 11:41

Til: Hilde Skagestad <Hilde.Skagestad@helsedir.no>; 'Maria Svingen Bjørge' <maria.svingen.bjoergo@sysselmesteren.no>

Kopi: Ragnhild Angell Holst <Ragnhild.Angell.Holst@helsedir.no>; Svein Høegh Henrichsen <Svein.Hoegh.Henrichsen@helsedir.no>

Emne: SV: Tillegg til Oppdrag 627 og vurdering av covid-19-forskriftens bestemmelser for Svalbard

Hei,

Oppdraget til Hdir, i samråd med FHI, er å vurdere om det smittevern faglig og beredskapsmessig fortsatt er nødvendig og forholdsmessig å videreføre særreglene for Svalbard i covid-19-forskriftens §§ 9, 9 a og 9 c.

Dersom Hdir kommer frem til at dette er tilfellet, og det fastsettes visse særbestemmelser i forskriften, så kan SD/LT bistå i implementeringen av det kravet som fastsettes. Slikt vi forstår saken så kan et aktuelt krav være at alle passasjerer som ankommer fra utlandet til Svalbard må fremvise attest som viser at de er grunnvaksinert. Dersom LT da mottar ny instruks fra SD om at det igjen kan gis dispensasjon til internasjonale charterflyginger (jf. midlertidig instruks av 2. juli 2020 med etterfølgende presiseringer), så vil LT – som et ledd for å sikre implementeringen av bestemmelsene i covid-19-forskriften - kunne ta inn et vilkår i tillatelsene/dispensasjonene til flyselskapene, som pålegger flyselskapene å verifisere at alle passasjerer kan fremvise attest og dermed oppfyller kravet i covid-19-forskriften. Det er viktig at det foreligger konkrete og klare retningslinjer for hva flyselskapene skal kontrollere, og disse retningslinjene må gis av justismyndighetene (eventuelt helsemyndighetene).

Et alternativ til at det direkte i covid-19-forskriften tas inn kravet til den reisende, er at det tas inn hjemmel slik at Sysselmesteren kan fastsette særkrav i forskrift, jf. dagens § 9 første ledd. På samme måte som beskrevet over kan da SD/LT bistå i implementeringen av et krav fastsatt av Sysselmesteren om at de som ankommer Svalbard må fremvise attest som viser at de er grunnvaksinert. Kravet om kontroll av dokumentasjon fra flyselskapenes side vil ta bli tatt inn som en betingelse i den tillatelse LT utsteder til flyselskapene for den enkelte flyging.

Situasjonen vil være en annen dersom Hdir derimot kommer fram til at det ikke er nødvendig og forholdsmessig å fastsette særregler for Svalbard, dvs. at vilkårene for å fastsette krav med hjemmel i smittevernloven ikke er oppfylt. Så langt vi kan se vil det da ikke være riktig av SD/LT på selvstendig grunnlag, og innenfor de hjemler som er gitt i luftfartsloven eller forskrift om luftfart på Svalbard, å fastsette et krav i forskrift om at reisende til Svalbard må være grunnvaksinert. Videre, så langt vi kan se, vil det heller ikke være hjemmel i luftfartsloven eller forskrift om luftfart på Svalbard å fastsette et krav som pålegger flyselskapene å kontrollere at deres passasjerer kan fremvise attest som dokumenterer at de er grunnvaksinert, så lenge det ikke foreligger et krav for passasjerene om at de må ha slik attest. Situasjonen er nå annerledes enn hva den var medio desember 2021, da Luftfartstilsynet fastsette en forskrift med krav til flyselskapene om å påse at passasjerene hadde fullført innreiseregistrering (FOR-2021-12-14-3538, nå opphevet). Kravet ble fastsatt for å sikre implementeringen av det kravet som allerede var fastsatt i covid-19-forskriften om plikt for innreiseregistrering.

Med vennlig hilsen

Anders Stoltenberg Slettvoll
Seniorrådgiver
Direktoratsavdelingen
Tlf: 98261808
Sentralbord: 75585000
e-post: aes@caa.no

Luftfartstilsynet